

NA RUIM 200 JAAR IN 1822 WEER EEN KATHOLIEKE KERK

De Heilige Nicolaaskerk te Muiden

In Muiden staan vlak bij elkaar twee grote kerken die genoemd zijn naar Nicolaas van Myra, de beschermheilige van de vissers en de zeelieden: de Heilige Nicolaaskerk en de Sint-Nicolaaskerk of Grote Kerk. De Grote Kerk is de oudste van de twee. Het is een laat-gotische pseudo-basiliek die gebouwd is in de veertiende eeuw.

De laat-romaanse toren stamt uit de twaalfde eeuw. Omstreeks 1581 werd deze kerk overgenomen door de protestanten. De katholieken moesten “de Paepsche kercken ende Capellen sluytten” en het werd hun ook verboden elders bijeen te komen. De naam (Sint-)Nicolaaskerk bleef onder protestants bewind gangbaar, naast de neutrale term Grote Kerk.

Schuilkerk

De baljuw van Muiden, P.C.Hoof, voelde er echter niets voor om de godsdienstoefeningen buiten te staatskerk te verbieden. In 1634

schreef hij aan de Staten van Holland dat hij het samenkomen van de katholieken niet kon beletten. Na 1650 lieten de Staten de teugels wat vieren en kregen de katholieken meer vrijheid om hun godsdienst in het openbaar te belijden, mits de ruimten waarin ze samenkamen niet op een kerk leken. Zo is er in het pand aan de huidige Naarderstraat 16 een schuilkerkje geweest. De bouwkundige toestand van het huis was destijds heel slecht en het bood te weinig ruimte voor het aantal parochianen. Het vinden van een betere en grotere behuizing was niet gemakkelijk. De beter gesitueerde Muidenaren zoals scheepsbouwers en kruitheren waren protestant en de katholieke gemeenschap telde slechts een enkele gegoede middenstander en een klein aantal welgestelde boeren. Daardoor was er te weinig draagkracht om een goede behuizing te bekostigen.

Gelijkgesteld

In 1798 werden alle geloofsgemeenschappen voor de wet gelijk gesteld. De bedoeling was dat veel kerken aan de rooms-katholieke kerk teruggegeven zouden worden, maar daar kwam weinig van terecht. In 1816 werd het mogelijk rijkssubsidie te krijgen voor de stichting van een kerkgebouw, op voorwaarde dat de plaatselijke overheid een verzoek daartoe zou ondersteunen. Pastoor Klarenbeek richtte zich in 1817 met succes met zijn subsidieaanvraag tot de gemeenteraad.

Bouwgrond

Nu werd de vraag waar de kerk moest komen. De parochie bezat enkele stukjes grond in de huidige

■ Het interieur van de kerk in 2022.

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET STREEKARCHIEF

www.gooienvechthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

'Kegeljongens'

In december 1922 werd café De Harmonie aan de Bussumer Brinklaan (nr. 112) uitgebreid met een kegelhuis met vier banen, achter het café gelegen en voorzien van de modernste snuffjes. De Gooiense Eemlandsche Kegelbond – hier vereeuwigd op de openingsdag – organiseerde meerdaagse ‘propaganda- en invitatiewedstrijden’. Wie opvallen zijn de personen vooraan, in hun witte matrozenpakken. Achteraan de baan gezeten, waren zij het die na elke worp de stand doorgaven, de bal terugrolden en de kegels weer overeind zetten.

FOTO: COLLECTIE WINTHORST (GEMEENTEARCHIEF GOOISE MEREN EN HUIZEN)

■ De situatie in 1913. Rechts achter de toren van de Grote kerk.

Singelstraat en Zeestraat die aan de RK kerk waren geschonken, maar daar was nauwelijks een voetpad. In het centrum van Muiden kwam eind 1817 een unieke plek vrij. Een weduwe wilde haar huis, tuin en erf verkopen: een groot herenhuis “naast het Raathuys, strekkende vanuit de rivier de Vecht tot achter ter halver Achterstraat” (nu Kloosterstraat). In 1818 zal de vlag in de Naarderstraat wel zijn uitgestoken, toen het koopcontract werd getekend.

Waterstaatskerk

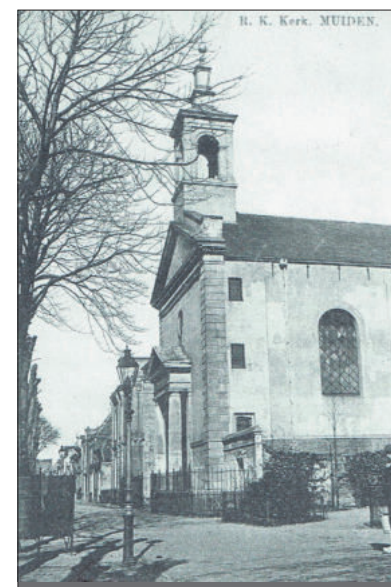
De kerk werd ontworpen door een architect van Rijkswaterstaat, Tieleman Franciscus Sluys. Het neo-classicistische gebouw heet daarom een ‘waterstaatskerk’. Door tegenwerking van de kerkmeesters van de hervormde gemeente duurde het geruime tijd voordat de gemeenteraad toestemming gaf voor de bouw, maar in 1822 gingen de werkzaamheden van start. De katholieken hechtten eraan ook hun nieuwe kerk naar de

■ De kerk en het gemeentehuis in de jaren negentig.

■ De kerk met het gemeentehuis ernaast omstreeks 1958. Ervoor een rij

■ De kerk in 1905.

patroonheilige van Muiden te noemen.

In 1893 werd een priesterkoor aan de kerk toegevoegd. In 1913 verkocht de kerk grond ten behoeve van de bouw van het gemeentehuis aan de Herengracht. Met de opbrengst daarvan werden elektriciteit en waterleiding in de kerk aangelegd.

Toekomst

Aan het eind van de twintigste eeuw ging het aantal kerkgangers zienderogen achteruit. Op 1 januari 2012 is de Heilige Nicolaasparochie daarom gefuseerd met de Heilige Laurentiusparochie uit Weesp en verder gegaan als de Parochie van Levend Water. In september 2022 werd op Open Monumentendag een brainstormdag georganiseerd over de toekomst van de RK Nicolaaskerk.

Bronnen:

S.C van Diest: Katholiek Muiden na de reformatie. Uitg. HKSM. Folder R.K. Parochie van Levend Water.

Ayla Blüm